

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 73/2568

ศาลจังหวัดสมุทรสาคร ศาลผู้ส่งความเห็น ศาลปกครองกลาง ศาลผู้รับความเห็น นาง จ. โจทก์

กระทรวงมหาดไทย ที่ 1 กับพวกรวม 7 คน จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 มาตรา 6

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ยื่นฟ้องกระทรวงมหาดไทย ที่ 1 กรมการปกครอง ที่ 2 ผู้ว่าราชการ ที่ 3 เทศบาลตำบล ที่ 4 นางสาว ส. ที่ 5 นางสาว ก. ที่ 6 นาง ร. ที่ 7 จำเลย ความว่า นาง ว. กับโจทก์ไปจดทะเบียนรับโจทก์เป็นบุตรบุญธรรม จำเลยที่ 5 เป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ทำคำร้องขอจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ต้องนำเอกสารไปให้จำเลยที่ 7 มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารและตรวจคุณสมบัติในการรับบุตรบุญธรรม หลังจากตรวจสอบแล้วเสร็จจึงนำเอกสารไปให้โจทก์ นาง ว. และนาย ธ. ลงลายมือชื่อต่อหน้าจำเลยที่ 7 และพยาน แต่จำเลยที่ 5 กลับลงลายมือชื่อในช่องพยานแทน โดยอ้างว่าจำเลยที่ 6 และนางสาว ธ. ยินยอมให้ลงลายมือชื่อแทนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งได้ปฏิบัติกันมาเป็นเวลานานแล้ว ประกอบกับจำเลยที่ 7 เป็นนายทะเบียนรับจดทะเบียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 มาตรา 6 วรรคสอง โดยให้นาง ว. ผู้รับบุตรบุญธรรมลงลายมือชื่อต่อหน้าจำเลยที่ 7 และพยานสองคน แต่จำเลยที่ 7 ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ส่งผลให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเพิกถอนการจดทะเบียนรับโจทก์เป็นบุตรบุญธรรม โจทก์จึงไม่ได้รับทรัพย์สินมรดกของนาง ว. ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย จำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 5 และที่ 7 ให้การว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวพิพากษาให้เพิกถอนการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมของนาง ว. คดียังไม่ถึงที่สุด โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งเจ็ดในคดีนี้ การที่จำเลยที่ 6 ยินยอมให้จำเลยที่ 5 ลงลายมือชื่อแทนเป็นการกระทำในฐานส่วนตัวมิใช่การปฏิบัติงานตามหน้าที่ โจทก์รู้เห็นและยินยอมให้จำเลยที่ 5 ลงลายมือชื่อดังกล่าวมาโดยตลอด การกระทำของจำเลยที่ 5 และที่ 7 จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ การลงลายมือชื่อพยานในทะเบียนรับบุตรบุญธรรมมิใช่การกระทำในฐานเจ้าหน้าที่เพราะบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหน้าที่ก็สามารถลงลายมือชื่อได้ จำเลยที่ 5 จะต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัว โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 และที่ 2 ขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 4 ให้การว่า จำเลยที่ 4 ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมหรือเป็นพยานการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม การที่จำเลยที่ 6 ยินยอมให้จำเลยที่ 5 ลงลายมือชื่อเป็นพยานมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ และมีใช้การปฏิบัติงานตามสัญญาจ้างจึงเป็นการกระทำในฐานส่วนตัว จำเลยที่ 6 ให้การว่า จำเลยที่ 6 ไม่ได้ยินยอมให้จำเลยที่ 5 ลงลายมือชื่อแทน ศาลจังหวัดสมุทรสาครเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ศาลปกครองกลางเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวพันกับการจดทะเบียนตามมาตรา 6 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 จึงเป็นคดีละเมิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงในส่วนจำเลยที่ 5 เกี่ยวกับการลงลายมือชื่อในช่องพยานแทนบุคคลอื่น ไม่ใช่เป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยที่ 5 ความรับผิดชอบ

ละเมิดของจำเลยที่ 5 ต่อโจทก์จึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่คดีในส่วนจำเลยที่ 7 ซึ่งเป็นนายทะเบียนผู้ดำเนินการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 7 ไม่ได้ตรวจสอบและปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 มาตรา 6 วรรคสอง ทั้งปรากฏว่านาง น. ที่ 1 กับพวกรวม 4 คน ซึ่งเป็นทายาทของนาง ว. ยื่นฟ้องโจทก์คดีนี้ต่อศาลเยาวชนและครอบครัวขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนรับโจทก์คดีนี้เป็นบุตรบุญธรรมของนาง ว. เนื่องจากลายมือชื่อพยานเป็นลายมือชื่อปลอม ซึ่งต่อมาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาครมีคำพิพากษาให้เพิกถอนการจดทะเบียนรับโจทก์เป็นบุตรบุญธรรมของนาง ว. ทำให้โจทก์ไม่ได้รับมรดกของนาง ว. ส่วนจำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 5 และที่ 7 ให้การว่า โจทก์รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ 5 ลงลายมือชื่อของจำเลยที่ 6 และบุคคลอื่นในช่องพยาน ข้อพิพาทจึงเป็นเรื่องละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่หรือการละเลยต่อหน้าที่ของจำเลยที่ 7 แต่เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้อ้างว่าได้รับความเสียหายโดยอาศัยผลจากการที่ศาลเพิกถอนการจดทะเบียนรับโจทก์เป็นบุตรบุญธรรมของนาง ว. ดังนั้น การที่จะวินิจฉัยว่าโจทก์ได้รับความเสียหายตามฟ้องอันจะถือว่าการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่นั้น จำต้องพิจารณาถึงผลของคดีที่นาง น. ยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นข้อพิพาทที่เกิดจากมูลเหตุเดียวกันและมีผลต่อการพิพากษาคดีนี้ เมื่อศาลยุติธรรมได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไว้แล้ว จึงชอบที่จะได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลระบบเดียวกัน เพื่อให้คำพิพากษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งโจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 หาร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 5 และที่ 7 ในมูลละเมิดเดียวกัน คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

องค์คณะ

ไม่มี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/73/2568>